

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. — pe 1/2 an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 . v. a.

Correspondentele să se adreseze Redacțiune
„BISERICA și ȘCOLA.“

Bar banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Reacțiune fatală.

„Papalitatea este o putere
lumească în adevăratul
înțeles al cuvântului.“

Hoensbroech.

De un timp încoace în Apus s'a pornit o puternică reacțiune contra tendințelor bisericeii romane, sau mai propriu vorbind contra spiritului papistaș, ultramontan, care se presintă ca un primejdios vrăjmaș, concurent pentru putere față cu statul, în statele în cari catolicismul este religione dominantă.

În Franța s'au luat măsuri de restricțiuni contra episcopatului catolic; în Austria mișcarea pornită sub lozincă: „Los von Rom,“ a sgduit puternic autoritatea catolicismului; în Spania, păcatele ultramontane se revarsă chiar asupra religiunii, asupra creștinismului: Statul a venit să scoată din învățământ, din instrucțiune, studiul religiunii și să înlătore pe preoți din armată!

Acest trist simptom, ori cât s'ar face încercări de a se reduce la „duhul vremii,“ la înrăutățirea oamenilor, la influența desastroasă a doctrinelor ateiste, credem că nu poate fi explicat numai pornind din astfel de considerațiuni.

În contra nefastului „duh al vremii,“ contra francmasoneriei, în adevăr vedem ridicându-se un sănătos și viguros curent; chiar în mijlocul compatrioților nostri maghiari vedem mișcarea pentru restituirea crucii și validitatea rolului ei în și pentru învățământ și educațiune, ca o mișcare de asemenea natură.

Mișcarea aceasta înse, și asemenea mișcări, cari în adevăr formează reacțiunea frumoasă față cu ateismul-francmason, nu trebuie să le confundăm cu ale unui curent quasi de apărare față cu manifestațiunile amenințătoare în jurul chestiunilor de ordine religioasă. Simptomul ce se manifestă în Ungaria, ca o reacțiune creștină, nu catolică, contra interconfesionalismului sau ireligiozității, nu avem să-l aducem

aci în legătură și față înfață cu simptomele de reacțiune contra bisericeii catolice, de care am amintit; căci o legătură între acestea nu există.

În sirul manifestațiunilor „anticlericale,“ însă fără îndoială măsurile luate de guvernul Spaniei presintă momentul cel mai grav, dar totodată și cel mai caracteristic.

Patria iesuitismului și incviziției, țara în care papismul a strălucit cu o deplină glorie peste soarta și viața cavalerescului popor veacuri de-a rândul, este astăzi obârșia celei mai grozave reacțiuni contra catolicismului.

Care să fie cauza acestui fenomen? Urmând desfășurarea istorică, fără a ne adânci în studii de amănunte, vom vedea, ca trăsură caracteristică, concomitantă a decadentei spaniole, aservirea țării și popoului față cu biserica romană.

Nu mângăere sufletească, ci incviziție; nu împărăție cerească pentru suflete, ci Ingenunchierea oamenilor în fața atotputerniciei lumești a papei și a gardei sale iesuitice, a fost rolul pe care aci și-l a îndeplinit catolicismul.

Întărirea și înălțarea puterii lumești „infalibile“ a urmărit-o biserica Romei întotdeauna; nu împărăția lui Cristos, ci împărăția papei este idealul și tendința catolică.

Prin deșteptarea popoarelor la viața modernă de stat, la viața națională, prin lărgirea idealului omenesc pentru viața păuntescă, acest ideal ajunge în colisiune cu idealul papistaș, cu stăpânirea lumească a papalității; și din acest conflict se naște luptă și „rupere cu Roma,“ căci Roma nu presintă idealul creștin ci idealul catolic, biserica lui Cristos e înlocuită prin biserica papală, ear divinitatea ei prin infalibilitatea papei.

Rolul credinței în viața omenească și pentru mântuirea sufletului cade în al doilea plan, — pe când goana pentru cucerirea de proseliți, „ad majorem gloriam“ devine singura devisă, mijlocul întăririi puterii lumești, a stăpânirii papale.

„Scopul scusă mijloacele,“ — fiind cuvântul de ordine al iezuiților, în urma lor ei nu pregetă de a lăsa foc, războaie, ca în China, bunăoară, — ear tulburarea liniștei și semănarea vrajbei între confesiunile creștine, nu-i face pe misionari să se oprească . . . pentru a-și aduce aminte că sublima religione alui Cristos propagă: „Pe pământ pace și între oameni bunăvoire.“

În asemenea împrejurări, în astfel de condițiuni, reacțiunea contra bisericii romane nu o vom întemeia numai pe „duhul vremii,“ ci mai virtos, pe lupta popoarelor și țărilor contra celui ce vrea să se impună de stăpân lumesc, pecând împărăției cerești ar trebui să fie slugă . . .

Un fatal desastru îi urmează însă acestei decadențe a bisericii catolice: ateismul și francmazoneria cu spiritul lor destructiv pătrund în omenire prin poarta desilusionării de doctrinele papiste.

Ear lovitura ce se dă printr' aceasta papalității, luate drept reprezentantă a creștinismului, în Apus în mare parte devine un desastru, o nenorocire pentru viitorul neamului omenesc, o păgânisare a lui, când din educațiunea neamului, ca în Spania, se eliminează religiunea.

Biserica Romei ș'a depășit marginile competenței; fatala reacțiune contra ei va fi un desastru pentru generațiunile ce vor fi crescute fără Dumnezeu.

La postul nostru să fim, pentru apărarea credinței noastre dreptmăritoare și mântuitoare !

Reînființarea consistorului gr. or. rom. din Oradea-Mare.

La anul 1695 murind cel mai din urmă episcop ortodox român în Oradea-Mare, *Efrem Veniamin*, despre care amintește diploma împăratului Leopold, din 4 Martie 1695, eparchia ortodoxă a Orăzii-Mari a rămas văduvită și fără Arhiepiscop.

Pe atunci, fiind mitropolit ortodox al Românilor din Ungaria și Transilvania Teofil, care a păstorit dela 1692 până la 1697, se făcură cele dintâi încercări pentru a trage pe Români la unire cu biserica Romei.

Episcopul latin din Oradea-Mare, Augustin Benkovits, după alungarea Turcilor din Oradea și din tot ținutul, la 1693, prin biruitoarele arme ale Împăratului Leopold, profitând de vacanța urmată în scaunul episcopiei ortodoxe prin moartea episcopului Efrem Veniamin, pe Români îi rămasi după pornirea Turcilor i-a primit sub grija sa chemând pe episcopul unit (rutean) dela Muncaciul să le sfințească preoți, după cum arată Iosif Pap Selăgean, fostul episcop gr. catolic al Orăzii-Mari, în cârticica sa: „Scurtă istorie a Credinței Românilor.“

În urma îngrijirii, (înțelege: a siluirei) episcopilor latini din Oradea-Mare Nicolau Csáky și

Paul Forgach, de a catolicisa pe Români, Papa Benedict al XIV-lea a numit la anul 1748 episcop gr. catolic în Oradea-Mare cu titlul de vicar al episcopului latin, pe Meletie Covaciu, paroch în Diosig, comitatul Bihariei, care trecând la unire, a fost sfințit ca episcop de către Michail Olsávsky episcop gr. cat. rutean al Muncaciului la 1750.

Astfel s'a ridicat episcopia gr. cat. (unită) în Oradea-Mare pe ruinele episcopiei ortodoxe române, cari și astăzi se ved lângă biserica gr. ort. din suburbiul Várad-Velența.

Protopopii, preoții și poporul ortodox român, din părțile Bihariei, în astfel de împrejurări, au alergat pentru mângâiere în cele sufletești la episcopii ortodocși ai Aradului, la cari apoi a trecut și titlul episcopiei de Oradea-Mare, numindu-se ei și până astăzi episcopi ai: „Aradului și Orăzii-Mari“, începând dela Isaia Diacoviciu și Ioanichie Martinoviciu la 1713, Sofronie Ravaniceanu la 1722, Vichentie Ioanoviciu la 1728, Isaia Antonoviciu la 1731, apoi Sinesie Jivanoviciu la 1751, până la episcopul Paul Avacumoviciu.

În fine după multele stăruințe ale clerului și poporului, în timpul arhiepiscopiei episcopului Aradului Paul Avacumoviciu, s'a restaurat Consistorul gr. ort. român la anul 1792 în Várad-Velența, pentru districtul Orăzii-Mari.

În cele următoare publicăm scrisoarea circulară a episcopului către clerul și poporul ortodox din districtul Orăzii-Mari relativ la reînființarea și organizarea Consistorului, transcrisă de pe originalul cirilic, cu toate particularitățile sale limbistice și gramaticale.

Cinstite Clirosule, și Slăvit Norod de leagea Grecească ne unită Districtului Orăzii-mari !

De vreme ce a Sa Sfințită Chesaro-Crăiască Mărire dorile acele, care cinstitul Cliros și Slăvit Norodul leagii Grecești neunite în Districtul Orăzii-mari de mulți trecuți ani înainte, în sinul său au păzit a tot îndurat a implini, de și cerut leagii noastre Consistorium în Várad-Velența a rădica, precum cu puteare porunci curtești prin fostă înainte Cancelarie Ilirico-cortească supt dato 28 de zile lunei Februarie anulul 1792 Nro 736 datei, așa și prin înțelegerea milostivului, a Inaltului țiitoriu de loc Sfat Crăiesc unguresc a dat 25 de zile lunei Ianuarie anulul curgătoriu Nro 2151 Intimat cătră mine slobozit a tot milostivește a slobozi bine a voit. Drept aceea pentru rânduitu, rădicatu și deplin îndreptatu acelu Consistorium, și adecă deschisu sesiilor aceluiași, fiindcă eu în personă pentru îndelungă betegoasă starea mea a înfătoșa nu pociu, pe mandatarul meu Preacinstitul Sfinței Mănăstiri Hodoș Archimandrit Domnul *Teodosie Ioanovici*, cu cuvincioase îndreptări incuviințat, și luiși însoțit secretariul meu *Pavel Mihoc*, la Várad-Velența cu numele meu trimiși iam rânduit. Așa dară Voi adecă Cinstitul Cliros, și Slăvit Norod căroră, pentru ose-

bită aceasta a Chesaro-Crăești Măririi Sale căpătată milă din inimă me înbucur, și aceasta luminată a îndurării Crăești cătră norodul nostru adevăre întru neîdoită și neîntinată credință cătră a Sa Sfințita C. crăească Marire, cu toată bucuria și dragoste sufletească mai virtos să întăriți, și Consistoriumului acestuie în lucrurile cătră săvârșirea și judecata sa atingătoare aceae iaste în pricini duhovnicești și bisericicești fiți ascultători și cuvincioase cinstire veți arăta. Și fiind-că șezetoriu înainte aceluiași consistorium în persona unuie Archimandrit sau protosinghel prin a Sa Chesaro-Crăească Mărire, cu rinduită plată de peste an a 400 fl. a tot milostivește sau rënduit, însă iară aceste a răsboiului împregiurările vremii pricinuitoare de cheltuială nu îngăduesc ca atot preainalt erariumul Crăesc cu plata aceasta să se îngreoeze ci mai cu drept și cu cuvință iaste ca noi înșine ajutoriu de bună voe după puterea noastră Chesaro-Crăești Măririi Sale să dăm. Drept aceea până ce atot preainaltă rezoluție aceea pentru plata de peste an a prezeșului, cu norocire servirându-se răsboiului acestuie în sfârșit se va pote aduce, binecucernicului Chir *Teodor Arsici* protopresviter Orăzii-mari, ca aceluia întâiu asesor presidiumul sau șederea înainte a Consistoriumului aceluia pentru acum îi încredințez. Care întru alte când vouș tuturor cinstitului Cler, și slăvitului norod blagoslovenia mea episcopoească împărțesc, acoperemântului lui Dumnezeu preporuncinduve toată aplecată voință remăiu a Cinstitului Cliros și Slavitului norod a Districtului Orăzii-mari

În Arad, în 24 de zile August anul 1793.

Voitoriu de bine

P. Avacumovici m. p.

Episcop.

Eată și textul rescriptului Preainalt, privitor la reînființarea Consistorului orădan, în traducere după textul german :

Majestatea Sa Cesaro-crăiască apostolică prea grațios a aprobat organizarea în Várad-Velența, respective Oradea Mare, a unui nou și al doilea Consistor în Diecesa Aradului, însă întocmindu-se acela cu atárnare de Domnul Episcop, prin instituirea de președinte, ca locușitor al aceuia, a unui Archimandrit sau protosinghel, și ad-că cu totul după esemplul tuturor celorlalte Consistorii greco-neunite deja esistente.

Deoarece însă îndeplinirea acestei preainalte hotărâri are să se urmeze în grabă, se avisează Domnul Episcop în privința personalului ; care însă după § 1, aliniatul 3 al Sistemului Consistorial, pe lângă Domnul Episcop ca președinte, este a se compune din doi superiori mănăstirești, în cazul când s'ar găsi mai mult decât o singură mănăstire de călugări în Diecesă, apoi din doi protopresbiteri și doi preoți precum și un notar, fiscal și tâlmaciu ; de asemenea președintele, după a Majestății Sale preagrațioasă

hotărâre, căruia întotdeauna îi revine rangul de Archimandrit și care are să conducă însuși acest Consistor nemijlocit supus Diecesei, numai ca locușitor al Domnului Episcop, care și la acest Consistor de nou înființând are să fie președinte natural și ordinar și anume când ar fi de față în Várad-Velența, ear în absența sa va fi înlocuit prin acesta ca președinte delegat care, însuși va avea să primească din partea Majestății Sale o leafă anuală de 400 fl ; precum și protopopul apoi cei doi preoți din Várad-Velența, cari sunt administratori protopopești, și încă un preot foarte de aproape, nefiind mănăstire în apropiere, care nu pentru toate ședințele însă pentru cazuri de boală sau împiedecare a acelorlalți sau chiar în cazuri foarte urgente ar trebui să fie la dispoziție, ceea-ce ca și la toate celelalte Consistorii, fără remunerație au să îplinească locul de asesori cu o considerație bine chibzuită a capacității acelor și în vederea altor bune calități morale, în 14 zile dela primirea acesteia, în considerarea § 2. al Sistemului Consistorial, să se aducă numai decât dovezile necesare în această privință în vederea îndeplinirii alegerei ordinare.

De asemenea Domnul Episcop are a se îngriji de un notar consistorial priceput la acest lucru, apoi de un fiscal ; dintre cari întâiul să slugească pentru o leafă de 200, al doilea cel mult 100 fl., deoarece cel din urmă ca avocat de judecătorie respective fiscal servește în afaceri de partiduri ; pentru a îngriji de funcțiunea de tâlmaci se autorisează ca pentru a se face cea mai bună gospodărie, având în vedere și de altfel foarte neînsemnatul fond național, să se caute cu precauțiune, încât se va putea îndeplinirea acestei funcțiuni.

Însfârșit deoarece Majestatea Sa voește ca acest nou Consistor să fie pns pe același picior și condus și tratat ca și Consistoarele deja în ființă, Domnul Episcop toate câte în Consistorul său regulat din Arad parte prin anterioare până acum legi în ființă, prin Rescriptul de conducere și Sistemul Consistorial parte prin dela înființarea acestei cancelarii de curte Cesaro-Regesti ilirice date în interesul multilateral precum și pentru întocmirea Consistoriilor privitoare ordinațiuni preainalte, și la acest din nou înființând Consistor să le pună în îndeplinire în modul cel mai precis. Să se țină neapărat nu numai prescrișul Protocolum Exhibitorum, carte de Resoluțiuni și Normalii de curte și Generalii, Repertorium și Elenchus, introducându-se Registratura după prescripțiunile cele mai înalte, ci și acest nou Consistor să primească toate dispozițiile și îndatoririle pe cari le are Consistorul Aradan, în conformitate cu preainaltele legi și conform dispozițiilor de instituire ; pentru care Domnului Episcop dela început să urmeze cele prescise, să pună chiar acuma la Consistorul său din Arad, ca neapărată pentru instituire, copiarea conștiincioasă a tuturor mai sus pomenitelor înalte

legi și ordinațiuni, ca noul Consistor să nu fie lipsit de trebuincioasele cunoștiințe neapărate.

Contele Franz Balassa, m. p.

Nobil de Röstel, m. p.

Per Sacram Caesareo Regiam Aulicam Majestatem. Viena la 28 Februarie 792.

Anton Beldani, m. p.

Acest rescript a fost adresat episcopului „grec ne-nnit“ din Arad, Paul Avacumovici.

Predică la Dumineca Floriilor.

„Mai înainte cu șase zile de paști venit-au Iisus în Vitania“ Ioan 12. 1.

Pătruns de milă și îndurare față de neamul omenesc a venit Mântuitorul Cristos pe pământ. Gemetele și țipetele „celor ce ședau în întunec și în umbra morții“ aflară răsuneț, aflară intrare la Dzeu, ear Fiul lui preacurat primi fire omenească, ca așa înomenit să facă destul pentru păcatul sub care gema de mii de ani omenimea. Pogoritu s'a El pe pământ din dragostea către omenime, suferit-a El lipse și neajunsuri întocmai ca noi, alergat-a prin toată Galilea și Iudea vestind învățăturile sale și tămăduind pe toți bolnavii, ce-i se puneau în cale, făcut'a tot, ce se cuvenea și ce trebuia să facă pentru a-și putea duce la sfârșit lucrul mântuirii, pentru care anume se pogorise din ceriu.

Un lucru avea să mai îndeplinească, o călătorie avea să mai facă, cea din urmă călătorie la Ierusalim, cel mai greu lucru și mai înspăimântător: moartea pe cruce pentru păcatele noastre. Și ce cugetați doară, Mântuitorul s'a îndoit a primi crucea? Nici decât. El merge „ca o oaie spre junghiere“ fără a da nici cel mai mic semn de părere de rău.

Timpul patimilor era aproape. Șase zile încă și paștile jidovesci, vremea jertfirei melului dumnezeesc era aci. Bland și liniștit petrece Mântuitorul în casa lui Simon Leprosul la cină cu Lazar pretinul său, ear în ziua următoare merge la Ierusalim, unde intră între urările și strigările de bucurie ale poporului jidovesc.

Dar să auzim, Iubiți Creștini, ce zice sfânta evanghelie de azi despre măreața intrare a Mântuitorului în vestita cetate a Ierusalimului:

„Mai înainte cu șase zile de Paști, venit-au Iisus în Vitania, unde era Lazar cel ce fusese mort, pe carele l'a înviat din morți. Și i-a făcut lui acolo cină și Marta slugea, ear Lazar era unul din cei ce ședea împreună cu dânsul. Eară Maria luând o litră mir de nard curat de mult preț, a uns picioarele lui Iisus, și a sters cu părul său picioarele lui, eară casa s'a umplut de mirosul mirului.“

Bine cuvântată fii Vitanie, loc, care de atâte ori ai ospătat cu dragoste pe Mântuitorul! Tu ai dat

odihnă celui ostenit, tu ai primit cu brațele deschise pe cel prigonit, tu te-ai alipit cu atâta căldura de acela, care nu avea unde să-și plece capul, celui disprețuit, de aceia, cărora numai bine le-a făcut, tu i-ai dat cinste. Binecuvântat fii și tu Lazare, prietin al Mântuitorului, care nici odatănu doreai altă, decât să fii împreună cu Dânsul! Câtă recunoștiință, câtă credință, câtă alipire arăta Lazar și surorile lui către Mântuitorul! Un bine le-a făcut Dânsul, și ei rămân pe veci slugi credincioase Domnului, prietini nedeslipiți. Din iubire către Lazar, din milă către surorile lui, Lazar e înviat, e sculat din mormânt după patru zile și nici unul din ei trei nu mai voiesc a părăsi pe cel ce le-a făcut bine! Ce pildă vrednică de urmat! Și oare pe noi nu ne-a sculat Mântuitorul din groapa păcatelor? Și oare noi arătăm către dânsul acea iubire, acea dragoste și alipire ca Lazar și surorile lui? Să ne ispitim și să dăm răspuns. Marta slugea Mântuitorului, ear Maria în dragostea ei cea mare ungea sfintele Lui picioare cu mir și le ștergea cu părul capului ei. Ați văzut voi vre-o dată o faptă mai mare, o dragoste mai desăvirșită? Și oare mai mult cere dela noi răscumpărătorul nostru? Nu! Să facem și noi numai atât, cât au făcut aceste două surori, să jertfim lui Dzeu vieța noastră, purtarea noastră; și dânsul cu aceeași dragoste se va alipi și de noi ca și de aceste două femei, ear din acea dragoste va răsări și pentru noi acea bucurie, pe care o avură dânsesele, când mortul lor frate înviă din mormânt.

Încă pe când Maria prosternută la picioarele Mântuitorului își aducea jertfa sa, purceasă din inimă curată, vicleanul apostol Iuda, care avea în rătăcioasa sa inimă nebunul cuget de-a vinde pe stăpânul, pe binefăcătorul seu, zise: „Pentru ce acest mir nu s'a vîndut în trei sute de dinari și să se fi dat săracilor; și a zis aceasta, nu pentru că doară de săraci îi era grije lui, ci pentru că era fur, și pungă avea, și ce se punea într'insa, purta! Deci a zis Iisus: Lăsă-o pe dânsa, spre ziua îngropării mele au păzit aceasta. Că pe săraci pururea îi aveți cu voi, eară pe mine nu mă aveți pururea.“ O! Iudă viclean și nesăturat! Așa de nemulțumitor te arăți tu către binefăcătorul tău, așa știi tu să mulțumești. Aceluia, care te-a ales pe tine de apostol! Nefericite! Mai mult prețuești tu argintul decât pe stăpânul? Tu te prefaci că ți-milă de săraci, și pentru aceea doreai vinderea mirului. În dar te prefaci, în dar, căci noi te știm, noi cunoaștem bine cugetul tău. Tu vrei să pui prețul mirului nu în mâna săracilor, ci în punga ta. Tu iubitorule de argint nu vrei să înțelegi păcatul? Nu vrei să pricepi, că lacomia te împinge la fapta nesocotită de a tenăpusti împotriva acelei femei, care ingenunchiată la picioarele stăpânului tău, îți dă și ție, prin fapta ei, sfatul cum să te arăți către învățătorul tău? Tu nu o înțelegi însă, — nu; dar Mântuitorul, cu toată nesocotința ta, îți spune bland, nu certându-te, să lași în pace femeia, să nu o vatămi, să nu-i întristezi inima,

căci a făcut lucru bun, a adus jertfă cinstită ace-luia, de care tu nu peste mult te vei lepăda. Pe tine vicleanule nu te pătrund vorbele Mântuitorul, prin care își vestește moartea sa, nu, căci inima ta nu aude cuvintele; „spre ziua îngropării mele au păzit aceasta;“ gândul tău zboară aurea, la dorul de a ascunde cât mai mulți bani, la lăcomie. O! Doamne ferește poporul acesta de acel păcat grozav, întinde-ți dreapta ta și gonește din sufletul lui duhul iubirei de argint, duhul vicleniei și al răutății, îmbracă-l pe el cu arma dreptății, ca să poată fi partaș vieții de veci.

Abia își arătase Iuda Iscarioteanul părerea de rău după mirul cu care Maria spălase picioarele Mântuitorului, când: „Și au înțeles popor mult din jidovi, că acolo este (Iisus), și au venit, nu pentru Iisus numai, ci ca să vadă și pe Lazar, pe carele-l înviase din morți. Și s'au sfătuit archiereii, ca și pe Lazar să-lucidă, căci mulți pentru el mergea din Jidovi și credea în Iisus.

Multe minuni făcuse Mântuitorul în timp de trei ani, cât călătorise prin satele și orașele Iudeii, nici odată însă nu făcuse o așa de mare minune, ca să învieze pe un mort, care patru zile fusese în mormânt. Inviase Mântuitorul pe fata lui Iair, mai marele Sinagogei evreești; înviase în cetatea Nain pe fiul unei văduve, dar toți aceștia nu fuseseră încă înmormențați, trupurile lor nu fuseseră în așa măsură atinse de putregiune, ca și trupul lui Lazar, ce zăcuse astrucat în pământ timp de patru zile. Eată de ce dar poporul jidovesc se aduna-se în Vitania în număr așa de mare, când auzi-se de venirea Mântuitorului. Ei voiau să-i vadă pe amândoi și încă de odată. Voiau să vadă pe stăpânul morții și totodată și pe acela, care gustase moartea, voiau să se minune de acea mare minune, în fața săvârșitorului minunii și în fața aceluia, cu care s'a săvârșit minunea, ca astfel să aibă pricină a preamări pe Dzeu, cel ce au cercetat cu îndurare pe oamenii săi. Nu acesta însă era cugetul Archiereile jidovești, nu; ei erau cu mult mai cuprinși de duhul zavistiei, decât să preamărească pe un făcător de bine; ochii lor se țineau închiși, ca să nu vadă lumina venită în lume spre luminarea neamurilor; ei voiau alta, voiau să omoară și stărpească din lume lumina, ca ei mai cu ușorătate să poată ținea în frâu poporul de rînd și ca nu-cumva poporul, ce era să se adune la sərbătoarea paștilor, să crează în Mântuitorul și crezând, archiereii să-și pearda cinstea, în care erau înaintea aceluia. Unde nu-l duce iubirea de sine și zavistia pe om! Feriți-vă dar, Iubiți Creștini, de aceste păcate, ferți-ve și urmați în-totdeauna calea păcii, calea iubirei de aproapelui, căci numai urmând aceasta cale veți putea birui ispitele satanei, care de-a pururea cearcă pe care și cum mai ușor să-l poată prinde în lațul sau. Zilele sunt grele, ispitele mari și în măsura în care acestea cresc și se înmulțesc,

în acea măsură grija noastră de suflet să ni se îndoiască.

Deși însă archiereii sfătuiseră sfat cu vicleșug, ca să omoare pe Mântuitorul, cu toate acestea sfatul lor remasă de asta zadarnic. Timpul patimilor Mântuitorului nu sosise. Archiereii se împrăștiară, ear în ziua următoare: „mulțimea poporului, carele venise la praznic, auzind că vine Iisus în Ierusalim, au luat stîlpări de finici și au eșit întru întimpinarea lui și striga: osana, bine e cuvântat, cel ce vine intru numele Domnului, Impăratul lui Israil. Și aflând Iisus un mînz, au șezut pre el, cum este scris: Nu te teme fata Sionului, că eată împăratul teu vine, șezând pe mînzul asinei.“

Chinuit pe de o parte de jugul Romanilor, împilat de farisei pe de altă parte, poporul jidovesc aștepta de mult sosirea lui Mesia, cel făgăduit. Eată de ce se bucura el așa de tare când auzi vestea că Mântuitorul e în cale spre Ierusalim. Nădejdea hrănită în el de prorociei săi, îl făcu pe acest popor să uite pe o clipă totul și să alerge cu mic cu mare la porțile cetății spre întimpinarea Mântuitorului. Încă nu sosise dânsul la marginea cetății și lumea se îngămădise așa de tare, încât nu mai încăpeau. Toți doreau să vadă pe omul care a putut învia pe Lazar din mormânt; toți doreau să se închine aceluia, în care acum poporul jidovesc își pusese toată nădejdea, ear când Mântuitorul se apropia, călare pe mînzul asinei, incunjurat de cei doisprezece apostoli, toată mulțimea erupse în strigăte de bucurie: „Osana, bine cuvântat e cel ce vine în numele Domnului, împăratul lui Israil,“ strigară cei din fruntea poporului adunat. „Osana“ — răsuna prin toată mulțimea „osana... împăratul lui Israil.“ În bucuria s'a: „mulțimea popoarelor, așternea pe cale vestmintele sale“ — ca noul venit să nu calce pe pământ — „și alții tăia ramuri din copaci și purta, eară cei ce mergea înainte și cei ce urma striga grăind: „Osana, fiul lui David bine ești cuvântat.“

Eată cu ce mărire, eată cu ce dragoste întimpina poporul jidovesc pre Mântuitorul. Cine a mai pomenit că vre-un rege ori patriarh de a-l Indeilor să mai fi fost primit cu o pompă așa mare?! Cine a mai auzit că un om călare pe un asin, în cungiurat, în loc de cine știe ce diregători înalți, de doisprezece apostoli săraci și neînvățați, să fie întimpinat de atâta mulțime de oameni cu ramuri de finici în mâni și încă la porțile vestitei cetăți a Ierusalimului?! Mântuitorul însă venia să plinească rânduiala prorocilor, eată de-ce părintele ceresc întorsese inimile poporului jidovesc spre lauda și mărirea celui ce intra în Ierusalim blând și smerit; eată de ce acel popor, de și nu știa cine e cel înaintea căruia el se umilește, îl primi cu o pompă ne mai pomenită, ba se țineau fericiți cei-ce puteau să ajungă a-și așterne vestmintele lor pe cale înaintea Mântuitorului.

Să preamărim și noi, Iubiți Creștini, pe Cristos Mântuitorul nu numai cu cuvântul, ci și cu fapta,

Încredințați fiind noi, că el este cu adevărat Mântuitorul nostru, care din milă și îndurare a venit și a luat chip omenesc, spre a ne deslega nouă calea către împărăția cea cerească; și precum odinioară poporul jidovesc purta ramuri în mâni și binecuvânta pe cel necunoscut înaintea lor, așa și noi, purtând azi în mâinile noastre ramuri, să ne nisuim azi, să ne nisuim mâne și în totdeauna, să primim pe Mântuitorul cu curate suflete, cu neprihănite guri, plini de credință și nădejde într'insul și încununăm cu cununa cea neveștețită a dragostei. Să ne umilim și noi înaintea binefăcătorului Iisus, aducându-ne aminte, că precum atunci a venit dânsul în mijlocul poporului jidovesc, așa și acum de câte ori numai vom voi, putem să avem pe acel Iisus chiar în lăuntrul nostru. Lepădați dar omul păcatului, omul vechiu și îmbrăcați pe omul virtuții, așterneți înaintea Mântuitorului nu hainele trupului, ci hainele inimii voastre. Mărturisiți-ve păcatele, și înoiți astfel primiți cu inimă curată și neprihănită pe Cristos — trupul și sângele lui, în sfânta cuminecatură, ca astfel pregătiți să ajungeți cu bucurie sfânta înviere. Amin.

Moise Popoviciu,
preot.

Predică

pentru Dumineca V. a s. pasesime.

„Nu știți, ce cereți.“ Mc. X. 38.

Iubiți Creștini!

Pofta după „mărirea lumească“ își ia începutul deodată deodată cu însăși lumea; și treptat, în loc de a scădea ea tot mai mult a crescut și s'a întărit. Putem zice că acea slăbiciune a omului s'a arătat mai de prisos pe timpul Răscum-părătorului nostru. Ea a cuprins atât pe fii oamenilor — grăind cu Scriptura — cât și pe fii lui Dzeu. Iacob și Ioan feciorii lui Zevedei pescari, oameni sëraci și fără știință de carte, se arătară sătoși după „mărire.“ Pe calea înspre Ierusalim, mergând Mântuitorul nostru, învăța pe cei 12 apostoli despre cele ce se vor întâmpla în acel oraș cu sine: cum va fi dat archiereilor și cărturarilor, cum îl vor judeca la moarte, cum îl vor batjocuri și-l vor bate, și-l vor scuipa și-l vor omori pe el și a treia zi va învia. (Mc. X. 33—35.)

La aceste descoperiri jalnice ale Mântuitorului, cari după firea sa omenească îl zguduiau destul, în loc d'al întări și mângăia, când doară și toată firea se mârșăia pentru cele ce se vor descărca asupra lui Iisus. tocmai atunci focul după „mărire“ arde mai aprins, ba isbucnește cu toată puterea din cup-torul lor deșert și ies din ceata fraților lor apos-teli, cu cuvântul pe buze, zicând: „Învătătorule, vrem, ca cea ce vom cere, să ne faci nouă. Ear ea

zis lor: Ce voiți să vă fac vouă? Ear ei an zis lui: Dă-ne nouă, ca să ședem unul d'a dreapta și altul de a stânga ta întru mărirea ta.“ (Mc. X. 35—38.)

O! câtă poftă după „mărire“ a nutrit inima voastră Iacobe și Ioane! Ce v'a putut întuneca atât de mult înțelegerea voastră? Au la mărirea a căutat ochiul și a bătut inima voastră?! Asta v'a fost scopul urmării lui Cristos când v'a chemat cu atâta umilință, ați crezut ca să fiți ministrii de ocăr-muire a lumii? Amar v'ați înșelat! Cununa de „mă-rire“ nu se dă așa; nu, căci însuși Mântuitorul a zis: „A ședea d'a dreapta și d'a stânga mea, nu este al meu a da, ci celor ce s'a gătit!“ (Mc. X. 40.)

Înțelegeți iubitorilor, cât de mult s'a fost înrădă-cinat sumeția în inima omului, când aceea a fost pătuns să robească și inima apostolilor! Merg până acolo ca să-și izbândească, încât indeamnă și duc și pe mama lor ca să mijlocească dela Mântuitorul acea cerere a lor. Mt. XX. 20—21. Desamăgire cu atât mai mare, cu cât pofta lor mai cu de adinsul îi mistuia.

În loc de „mărire“, „dojana“ meritată. „Nu știți, ce cereți!“

Pentru ca să nu silim pe bunul nostru Iisus ca să ne dojenească și pe noi ca bunăoară pe Iacob și Ioan, ba din contră să-l rugăm ca să poruncească valorilor lumii ca să se contenească din fața noastră, vă strig fiilor: Veniți ca împreună să gândim: *ceea ce avem de a cere dela Cristos.*

Rogu-te Părinte atot prea bune, până ce voi arunca sămânța ce o scot din grănarul Tău, în pământul inimilor fiilor mei, rogu-Te aibi îndurare și contenește vântul mândriei și a tuturor patimilor ce doară ar predomni pe unul sau altul din ascultătorii mei și-mi ajută, ca ceea ce seamăn să aducă rod cu îmbelșugare!

Încep în numele lui Iisus!

*

Dintre toate popoarele ce le-a lasat Dzeu pe lume, nici unul nu s'a fost învrednicit a se chema cu numirea de „popor ales“, fără numai neamul jidovesc. Dzeu a și iubit pe poporul Israilitean, căci altcum nu-l scoatea de sub robia lui Farao și nu-l așaza în cel mai mănos ținut al pământului, în țeara Canaanului, unde curgea lapte și miere. Până la ajungerea în stăpânirea acestui ținut roditor, a fost condus de Moise cel plăcut lui Dzeu și de Iisus Navi, la al-cărui rugământ a stat soarele în loc, în amezăzi. Murind acesta Dzeu i-a ocrotit și pe mai departe, dând-le pe așa numiții „judecători“, cari i-au condus dela 1440—1050 înainte de Cristos. Poporul acesta „ales“ de Dzeu a început a slăbi însă mereu în cinstea și crezământul față de acești conducători ai săi dați anume de Dzeu; și cugetând că vor înainta mai repede și vor fi mai ușurați, au

hotărit a eși de sub stăpânirea judecătorilor și a-și alege de conducător, un împărat, cum au și alte popoare. În ușurătatea lor ce fac? Cu un gând aleargă la prorocul Samuil strigând: „Dă-ne nouă împărat, ca să ne judece.“ I. Reg. VIII. 6. Aceasta n'a plăcut lui Samuil, pentru-că a văzut că se îndepărtau de Dzeu. „Și a zis Domnul către Samuil: Ascultă de glasul poporului, cum vor grăi către tine, că nu pre tine te-a lepădat, ci pe mine m'a lepădat, ca să nu împărătesc peste ei.“ (I. Reg. VIII. 7.) Samuil înainte d'a mijtoci cererea lor, care se aștepta dela Dzeu, le puse în vedere zicându-le: Voi cereți un lucru pentru care mai târziu vă veți căi! Ei însă nu încetează a striga: „Vrem să ne dai nouă împărat ca să ne judece pe noi!“ Da, împărat vă voi pune însă acela vă va face să vă aduceți aminte de judecătorii vostri, voi, vă zic, veți sus-pina! „Vrem să pe dai nouă împărat! Și ce avu să facă bunul Samuil! Le puse lor de împărat pe Saul, sub a cărui domnie ajunseră ca în a doua ro-bie a Egiptului. Sub judecători aveau toată liber-tatea, acum însă devin, ca robiți: feciorii și fetele lor erau puse în slujba curții sale, slugile erau puse pentru păzirea turmelor și lucrarea pământului său, fiind poporul ca rob și supus zecuielor. „Și turmele voastre le va zăciui, și voi veți fi lui robi,“ (I. Reg. VIII. 17.) Acuma a văzut și înțeles poporul jido-vesc cumcă a cerut ceea ce n'a știut; a cerut o adevărată plagă asupra sa; a cerut pe cel mai vic-lean și neascultător pe Saul, despre care însuș Dzeu a zis: „Mi-a părut rău, că am pus pe Saul peste Israil.“ (Ibid.)

Înțelesu-m'ați iubiților pentru-ce am adus ina-nte pilda de sus a Testamentului vechiu? Am voit să vă incredințez cât de mult au greșit Israil-tenii cu cererea sau pofta lor, d'a se mândri că au împărat! Pofta sumeției pe unii îi prinde într'un chip, pe alții într'altul, așa că la urmă venim sin-guri la incredințarea că: „Nu știm ce cerem.“ Vă-zurăm cât de deșartă fu pofta de „mărire“ a po-porului evreu cu o mie și mai bine de ani înainte de venirea lui Cristos; auziți și din evangelia de azi câtă sumeție nutriau chiar unii și din apostolii săi, precum fură cei doi frați Iacob și Ioan, de atunci încă destul timp — așa că acum ne vine nouă rân-dul, lumea acesteia de acum, să vedem și să vorbim despre pofta inimei noastre, despre ce însătoșează oamenii de azi. Deschideți-vă gurile voastre și spu-neți ce voește inima voastră? Arătați vă astăzi cu toate poftele și dorințele voastre că de aceea m'am hotărit a mă întreținea cu voi în convorbirea reli-gioasă de azi, ca împreună să ne învățăm și lumi-năm asupra lucrului ce avem de a cere dela Cristos; d'a cumpeni bine ca să nu fim întimpinați de către Mântuitorul cu: „Nu știți ce cereți!“ (Ibid.)

Dacă a fost rușine pe poporul evreu că n'a știut ce cere; dacă dojana Mântuitorul a atins pe Iacob și Ioan pentru că n'au știut ce cer, apoi cu

cât mai neertată ne poate fi noauă sminteala ce s'ar putea face și cum mai aspră pedeapsa ce ne va ajunge pe noi, cari ne numim creștini — următorii lui Cristos — dacă nu vom ști cere? În sfârșit ce cere creștinul nostru? Multe și ear multe dorințe îi frământă mintea și'i întunecă înțelegerea sa, așa că fiind impresurat și strimtorat de toate părțile nici nu știe ce cere! El e adevăratul rob al pământu-lui; el numai crede că omul stă din două părți: trupul și sufletul. Au nu v'ați incredințat despre aceasta din viața voastră de toată ziua: pe câți oameni îi auziți vorbind despre partea aceea nevăzută care e sufletul și totodată aceluia, în viața omului, câți îi poartă grija?! Nici unul!! dar de trupul cel netrebnic? Cu mic cu mare; și nu este zi, ceas, ba chiar și clipită să nu-'l hrănească și să'i dea de toate ce cere lăcomia a trupului voință o satură cu fel de fel de poște și patimi oarbe din cari la urmă curge veninul morții și adapă sufletul care de altcum e nevinovat, i-l duce însă acolo ca în viața vecilor să fie pentru vecie mort, pentru-că în viața noastră trupul a fost viu și sburdut. O! câtă nedreptate!

Venim dară iubiților la acel sfârșit că creștinul nostru nu numai că: nu știe ce cere ci mai vârtos nici nu știe ce face! Da, așa e, frații mei iubiți!

Simțim și vedem cu toții că duchul vremii — a lumii de azi, într'atâta s'a instăpânit peste om, atât la momit și orbit, încât într'adevăr el a uitat că ce este el cu adevărat și că ce chemare are omul pe pământ! Ca isvor al nefericirii omului ce curge și amenință cu înecare desăvârșită, ce în valuri mari se vede eșind, urlând și spumând este azi iubirei de argint a oamenilor, sau banul. Astăzi închinarea la idoli în forma și felul cum era în timpurile vechi nu mai este; astăzi închinarea la idolie cu totul desăvârșită, astăzi nu se mai poate face, osebite între oameni ca închinători și neînchinători la idoli, căci mamonul, sau chipul și sunetul banului ia amețit deopotrivă: banul e stăpânul lumii, el e idolul oamenilor, ear lumea, — omenii sunt robii lui pe viață. — Mă simțesc îndreptățit, fii mei iubiți, ca din inimă să vă strig: „Nu știți, ce faceți!“ Duchul lumii nu e atât vinovat, ba nici decât, pentru că noi oamenii suntem lumea, și numai prin noi și la purtarea noastră și poftele și dorințele noastre deșarte s'a născut el; îl hrănim și-'l creștem acest duch al lumii, sau al banului. Din o mie de creș-tini, nu cred să fie măcar unul, care în cererea sa să nu pomeană de acest dușman al sufletului nostru și dacă nu o face cu graiul, apoi cu gândul ne-smintit că nu-și uită a-l cere. Banul, da, această hrană diavolească care-a cu cât să satură omul, ce vorbește de săturare, n'are sațiu nici odată, cu cât are mai mulți, cu atât pofta i-se mărește mai mult. E asemenea iadului, — cum scrie un S. Părinte: „Ce mulți oameni a înghițit (iadul) și totuș nu zice că e destul!“ Banul e furul cel mare al omului, e cel mai primejdios, pentru-că îl purtăm în pungile

noastre și ne fură și strică sufletul nostru. Când îl cerem dară, nu știm ce facem, pentru aceea vă și zic cu Cristos: „Nu știți, ce cereți!” (Ibid.)

Am cetit oare unde-va că Mid împăratul a cerut dela Dzeu să-1 învrednicească de darul în urma căruia ori ce ar atinge să se facă aur. Era adecă mare iubitor de bani acel împărat. Dzeu nu-i dă la început, ci-i spune că acel lucru îi este spre stricare și la urmă îi va aduce și căință amară! Nu, împăratul nu încetează să roage cu tot adinsul să-l înzestreze cu acel dar. Dzeu la urmă îi dă acel dar. Dar să vezi câtă desamăgire și căință amară! Atinge petrele cari se prefac aur, atinge lemnele și se fac aur, apucă vestmintele sale se prefac în aur, dă să bea și să mănânce, dar cu ce se va hrăni, ca toate se prefac în aur! Nesățiosul și flămândul de el a vrut să se sature, și lăcomia l'a omorât, a murit necându-se de foame. „Pentru nesățiu și lăcomie — stă scris în Scriptură — mulți au perit.”

Vedeți și cunoașteți voi că acel împărat n'a știut ce cere! Așa nu știți nici voi ce cere! Vă doriți vouă comori mari de bani, pământuri și moșii, vă poftiți și cereți dela Dzeu măriri lumești slujbe și dirigătorii de tot felul cari adevărat folos nu vă aduc, vă aduc pe furul cel mare, *banul*, vă doriți tot felul de poște și dorințe, vă doriți până chiar și vestimente scumpe și cereți trai bun, cereți cu un cuvânt ce poate nici voi nu știți. Cereți de toate numai de una nu vă aduceți aminte, împărăția lui Dzeu nu o căutați, care e și împărăția sufletului vostru: bine v'am zis eu dară vouă, că voi sunteți robii trupului și a patimilor oarbe. „Nu știți, vă strig eară — nu știți ce cereți!” „Căutați — vă învață Mântuitorul — mai întâi împărăția lui Dzeu, și celelalta se vor adauge.” Ce căutați voi trupul vostru mai mult decât sufletul? de ce iubiți voi fraților mai mult trupul vostru, decât pe Dzeu? Pentru ce creștinilor? dacă: „Vieața, cum zice S. Augustin (Tract. 47 în Ioan) trupului tău este sufletul, vieața sufletului tău este Dzeu. Precum trupul moare, dacă își perde sufletul, așa și sufletul moare dacă își perde pe Dzeu.”

După acestea mai puteți zăbovi iubitorilor, mai puteți rsmânea fără de simțire și înțelegere în a nu ști ce cere? Și dacă ați îmbătrânit și v'ați abătut și petrecut pe această cale și v'ați deprins în toată vieața cu astfelu de cereri fără nici un rost, de ce nu strigați cu acelaș Părinte de mai sus: „Oh! ani, cari ați trecut în dar, oh! ani în cari nu am iubit și căutat pe preabunul meu Dzeu!” (Conf.) Cereți iubitorilor mei fii sufletești, cereți și nu întârziati: Ziua toată desevêșit, sfântă cu pace și fără de pecat. Cereți: Milă și ertare de păcate și de toate greșalele noastre. Cereți: Cele bune și de folos sufletelor noastre și de împăcarea lumii. Cereți: Ce-alaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o sêvêși, și cereți-vă iubitorilor mei și sfêrșit creștinesc vieții noastre, fără de patimă, nerușinat,

cu pace și răspuns bun la infricoșatul județ alui Cristos. Acestea sunt cererile omului; acestea fie-vê cererile voastre creștini mei! căci întru acestea toate să cuprindă împărăția lui Dzeu. Așa făcând: „Știți, ce cereți!” ear altcum lucrând: „Nu știți, ce cereți!”

*

Acuma îți mulțamesc Dzeule că m'ai ajutat de a arunca, sêmânța Ta în ogorul înțelenit al filor mei, Tu Părinte! sloboade ploaia Darului Têu celui bogat ca să inmoaie țelina cea vêrtoasă a inimilor lor, fă să incolțească și să crească tot grăuntele ce l'am aruncat azi, ca să vadă fii mei că tot cea ce le vestesc eu, nu grăesc dela mine, ci Tu bunule m'ai învățat. Tu-mi dă mie cuvânt în gura mea, Cuvinte al Tatălui că eată buzele mele nu le opresc și nu contenesc a Te predica pe Tine lor, ca o trimbiță voi înălța vocea mea, în toată vieața mea, ca să-i câștig pe ei pentru împărăția Ta, pe care o căutăm și o cerem mai ântâi de toate, în toată vieața noastră. Amin!

Jabar, 12/25 Martie 1901,

Ioan Nîcorescu, m. p.
preot, gr. or. rom.

Epistolele parochului bêtrân.

III.

Iubite Nepoate!

Cetești dta „Biserica și Școală”? — Trebuie că o cetești, de oară-ce am înțeles, că se trimite tutarur satelor mai mărișoare și de oare-ce vêd că mulți preoți scriu întrênsa despre frumoase și folositoare lucruri.

De preoți trebuie să fie preoți pentrucă toți scriu bine; nu nimicuri, ci despre materi, ce șade bine unui preot a scrie. Nu știu însă sunt ei bêtrâni sau tènêri, că dacă ar fi bêtrâni, nu aș afla nimica de observat în pășiree lor, dar dacă sunt tènêr, caută sê-mi spun părerea mea de bine, pentrucă au apucat pe o cale bună, că au cugetări sănêtoase și că au voință de a lucra în viaa Domnului din toate puterile lor. Dta I. N. negreșit că îi vei cunoaște mai deaproape. A bună-oară pe preotul Trăian vêd că-1 cunoști bine, de-oare-ce chiar și cartea mea ce ți-am scris'o numai dtale vêd că i ai arătat'o și dênșului. Și nu'-mi pare rêu că i-ai arătat'o, căci prin asta mi s'a dat privilegiu a cunoaște un preot dintre cei mai tènêri, care 'și pricepe chemarea sa, că adecă primește sfaturile celor bêtrâni și care însuși se vede a-se însufleți pentru lucruri bune și folositoare, care însuș ține la buna orêndueală, ce

Urmează în supliment.

Supliment la „BISERICA și ȘCOALA“ Nr. 12
Anul XXV.

trebuie să domnească între preoțime, astfel să dea pildă poporenilor. Vezi I. N. — asta este ceea ce dăvoastră numiți „disciplină“ — fără de care nimica bine pe lume nu poate să fie. Nu gură mare prin conferențe și alte adunări preoțești; nu preumblările dela unul la altul în trăsuri și mânănd caii ca cocici; nu cercetarea târgurilor și a piețelor, apoi intrarea în birturi; nu fumarea la arătare — fie din pipă lungă sau din țigări; nu umblarea pela advocați și pela judecătorii; pe la funcții preoțești — nu sberăturile și imbulzeala; toate aceste și altele asemenea lor nu ridică pe preot în vaza lui, dimpotrivă — îl fac desprețuit naintea tuturor oamenilor înțelepți și preoți și mireni. Podoaba preotului este smerenia, blândețea, supunerea, cucernicia, dragostea creștinească, zelul neobosit a lucra în viaa Domnului, răbdarea, arătarea pildei bune, ținerea datinelor creștinești în familie și prin familie să străbată la familiile poporenilor; apoi împlinirea cu cucernicie (nu fie-cum) a slujbelor în și afară de biserică; apoi predicarea, (dar să bagi seamă ca să nu sbicuiesti păcate, pe cari ascultătorii în tine le află).

Pe scurt — faptele cele bune și frumoase sunt podoaba preotului și lumea, care privește la dânsul, de după fapte îl judecă și judecata sună nu-numai asupra dânsului, ci — ceea-ce e lucru de căpetenie — judecata de cele mai multe-ori se face și asupra bisericei.

Acum I. N. să ne întoarcem la prietenul dtale, la preotul Trăian; eu din puțină cunoștință ce mi-am făcut cu dânsul din două scrisori ce mi-a scris, — aflu, că acest preot e la locul lui; și blând și smerit și înțelept; așa vrea să-i cunosc poporeni, așa vrea să-i vedă faptele ce a săvârșit în doisprezece ani de preoție și nu cred să me înșel, că poporeni vor fi făloși de preotul lor, că bucuros ascultă sfatul lui, că din fapte l'au cunoscut că e vrednic păstor în fruntea lor.

Așa așa vrea eu să fie toți preoții. Dacă așa avé putere, peste vr'o-câțiva ani i-aș da brâu roșu (acum ar fi prea tânăr pentru el), dtale I. N. însă acum îți gratulez, că ai preten ca și preotul Trăian, caută pretenia lui și pe viitor, multe bune vei pute învăța dela dânsul.

Afară de preotul Trăian am mai cetit în „Biserica și Școala“ lucruri frumoasă dela părintele Andreiu dela Oradea-Mare; știi ce 'mi-a mai plăcut din câte a scris părintele Andreiu? — Doue lucruri: 1) că conferențele preoțești — așa precum se țin astăzi, nu sunt de folos; 2) că dânsul pune mare temeiu pe catechisație. Și are dreptate! Din conferențele de astăzi ne alegem cu vorbe multe; în unele încă te miri că cine duce glasul! — și apoi toți se grăbesc la ospătărie; venit'au preoții către casă mai zidiți, nu știm; știm atâta că în ur-

ma lor oamenii vorbesc în sat că preoții și-au petrecut bine în ospătărie. Tocmai așa vorbesc și despre învățători. — Catechisația! o, aceasta e o măreață lucrare a preotului. O catechisație săvârșită cu pătrundere, cu rivuă, cu răbdare, nu poate să nu aducă folos la timpul său. — Păr. Andreiu ne făgăduiește că ne va mai scrie și eu aștept cu dor scrierile dsale.

Dar pe preotul I. Nicorescu din Jabar cunoști-l? — E tânăr sau bătrân? — De după predica dânsului despre cruce — dânsul ar fi tânăr, căci e învățat, scrie cu foc, dar scrie cu minte și cu pătrundere; trebuie că a cetit și alți ritorici bisericești, că se știe folosi de frumsețele ritoricești, ba figura întrebării și a agrării cam de multe-ori o chiamă într'ajutor. Dânsul mergând pe calea apucată, va pute ajunge vestit ritor bisericesc; i-dau sfatul ca de pe acum să-și stringă toate predicile și apoi să însemne pe dosul lor care, cuvântare când, și unde a ținut'o? dacă este ceva împrumutat într'ênsa? — La bătrânețe (ajungă-l Dzeu) va trage folos din însemnările aceste.

Mi se pare că tot acest preot a pus întrebarea deschisă: 1) care glas e domnitor în Dumineca Vameșului și a Fariseului? și 2) care sfințire de apă se face în ajunul Botezului? — Precum știu eu, nu i-a dat nimenea răspuns, de și am fost vorbit cu păr. Ioan dela Buhaai, ca să-i răspundă pentru că dânsul e mare tipicar; ved că nici s. sa nu i-a răspuns. Eu cred că întrebările nu-s grele de delegat.

— În Dumineca Vameșului domnește glasul Octoichului; cu acest glas se începe: „Doamne s'rigat'am“ la vecerne și „Dzeu e Domnul“ la utrenie, precum și Blajeriile la liturgie; glasul Triodului numai că urmează celui al Octoichului, deci stăpânește al Octoichului; Sfințirii apei dela ajunul Botezului — caută să fie-cea mare, chiar pentru-că suntem în ajunul Botezului. Cumcă unii preoți fac sfințirea cea mică, fac destul de rău; spune I. N. — păr. Nicorescu, să nu se iee după pilda cea rea.

Nu pot încheia I. N. fără ca să nu-ți trag lua-re a aminte mai la un preot; trebuie să fie tânăr și acesta, că numai de puțină vreme a început a se ivi naintea obștei. Acest preot e păr. Moise Popoviciu, — cunoști-l? — de unde e? — are parohie bună? — S'ar cădă să aibă, căci ved, că e preot cum se cade. Am mai cetit ceva dela dânsul într'alt număr; în numărul acest mai proaspăt am cetit cuvântarea dânsului „despre pocăință“ după S. I. Crisostom. Așa mi-ar place, I. N. dacă și dta ai frunzări ritorici vestiți ca și păr. Moise și ai ținé discursuri, ca și cum a ținut păr. Moise. Vezi I. N. marele ritor al bisericei S. I. Gură-de-aur are mai multe cuvântări, „despre pocăință“ și păr. Moise a știut să aleagă cea mai frumoasă și mai ziditoare, de după care să-și întocmească lucrarea sa. Alege-re a aceasta în sine — înseamnă, că ne putem așa-

tepta, ca din părintele Moise cu vremea să se facă un preot cu multe vrednicii al bisericei noastre dreptmăritoare.

Sporește Doamne astfel de lucrători în viața Ta!

Era pe dta I. N. te poftesc, ca îndată ce vei avea timp să-mi scrii că ce întipăriri am făcut asupra datelor lucrărilor preoților acestora și că preoții din preajma datelor ce vorbesc despre ei?

Din istoria bisericeii ort. rom. din Oradea-Mare (Ujváros.)

Intr'unul din numerii-trecuți ai foaiei „Biserica și Școala” am scris despre unele urme, cari dovedesc existența episcopiei ortodoxe din Oradea-Mare. Tot atunci am promis, că voi da amănunte despre rezultatul cercetărilor, cari au să urmeze în anul acesta, intrând în criptele, cari astăzi sunt încă necunoscute și de unde vom putea scoate la lumină — poate — date interesante. Aceste cripte sunt în jurul bisericeii noastre din V.-Velența, în parohia unde păstoresc eu și care parohie este cea mai veche parohie ortodoxă pe teritoriul orașului. Acum dau amănunte referitoare la biserica noastră din Ujváros, numită de toți locuitorii orașului „biserica cea cu lună” (holdas templom).

Tabloul ecestei bisericeii imponente s'a adus în calendarul nostru diecesan din anul acesta. Biserica atât ca edificiu, cât și ca artă, este rară în felul său. E rar a vedea un zid cu un așa turn puternic, a care turn să nu aibă stâlpi, ci să fie zidit pe peretele bisericeii. În Oradea-Mare, unde sunt aproape 30 bisericeii, turnurile nici la una nu sunt zidite așa, ca la aceasta. Vorbind cu un arhitect despre biserica aceasta, mi-a spus, că un profesor de la tehnica din Viena, explicând studenților zidurile cele mai rare în felul lor, a pomenit și despre „grichische Kirche” din Oradea-Mare, adică despre biserica noastră cea cu lună. E fapt, că așa o biserică în toată diecesa nu prea avem. Aceasta am ținut-o s'o accentuez cu atât mai vârtos, căci zidul acesta s'a ridicat cu spesele poporului, fără a avea alt ajutor străin.

Biserica aceasta este rară și pentru aceea, că pe turn — sub fereastra turnului — se vede un glob jumătate aurit, jumătate negru, care închipuiește luna și prin o mașinerie stă în legătură cu orologiul. Luna aceasta se 'nvârte așa fel, ca luna de pe cer. Adecă, când e lună plină și luna noastră e întoarsă către piață cu toată partea aurită, și așa mai departe. Aceasta a fost făcută la anii 1792—94.

Cât despre datele mai esențiale referitoare la zidire, cele spuse deja le întregesc cu scrisoarea care în trei limbi stă și astăzi pe stâlpul deasupra corului. Deasupra scrisorii grecești este portretul împăratului Iosif II. Scrisoarea românească (este grecește și sârbescă tot unul și același text) su-

nă așa: „Zidire a bisericeii acesteia temelul cel din început s'a pus în anul 1784 în 9 zi Noemvrie cu voia și slobozenia a Preainălțatului Împărat Romanilor Iosif al II. căruia fie pomenire vecinică, stăpânind în Eparchia Aradului Episcopul Petru Petrovici, fiind protopresbiter Orăzii-Mari Georgiu Banișavlevici, eară Mihail Püspöki și Mihail Kriștof titori s'a zidit cu cheltuiala norodului dreptcredincios neunit de neam grecesc, românesc și sârbesc locuitori a orașului acestuia și a chramului Adormirei a Născătoarei de Dzeu fii ascultători prin chiumeș (vrea, să fie ungurescul kômives) maistor Iacob Éder și Ioan Linspaler.”

De aici se vede, că fruntașii cetățeni Püspöki și Kriștof ca epitropi, vor fi fost cei mai darnici — la zidirea bisericeii, căci pe marginea intrării în criptă, care este în mijlocul bisericeii, se pot încă descifra numele acestora, ca document, că poporul recunoscător a îngropat pe membrii acestor familii venerabile la anul 1788 în această criptă. Tot de aici deducem, că alții nu sunt îngropați acolo.

Ce se referențe la sfințirea bisericeii acesteia, document avem acele două scrisori, una scrisă românește ear alta sârbescă, puse în ramă sub sticlă, care stau afișate în biserica bărbaților de 2 părți. Conținutul este unul și același. Scrisoarea românească sună așa: „Cu bunăvoința și deplinirea Triipostaticescului de o ființă Dumnezeu s'a sfințit biserica aceasta întru pomenirea Adormirei Preasfinteii Născătoarei de Dzeu prin sfințita lucrare a Înalt Preasfințitului Dlui Maxim Manuilovici*) pravoslavnicului Episcop el Verșetului, Logojului, Caransebeșului și Orșova-Mehadieii precum și a văduvitei — de Dzeu scutitei Eparchie a Aradului actualnicului Administrator, în zilele fericitei împărății a Prealuminatului și atotstăpânitorului Împăratului și Craiului Francisc I și a încoronatului mai tinărului Crai Ferdinand al V. fiind Archiepiscop și Mitropolit sârbesc și românesc Exelenția Sa Dl. Ștefan Stratimirovici. În orașul Oradea-Mare, în anul dela Cristos 1832 luna lui Mai 30 zile.”

Se vede deci, că dela punerea pietrii fundamentale până la sfințirea ei au trecut aproape 48 ani. Aceasta se poate explica, că fiind zidită biserica pe spesele poporului n'a fi fost chiar complet ajustată. Internul bisericeii e pictat și aurit, cum se zice, pictorii — au fost chemați anume din Atenaca și caracterul picturii să fie oriental pe deplin.

Turnul de astăzi (acoperișul) s'a făcut și cu spesele marelui mecenat Nicolae Zsiga. Mai are o caracteristică biserica noastră ortodoxă. Este toată neagră. Și aceasta și are explicarea. La anul 1836 luna Iunie a ars toată Oradea de pe țermurul stâng

*) Maxim Manuilovici a fost înainte preot de mir, însurat. El a avut aici în Oradea o fată cu numele Ecaterina, măritată Domocoș. Fata lui Manuilovici a făcut clopotul al 2-lea dela biserica din Velența. Ea este îngropată în morminții nostri dela Bónai, unde are o cruce de marmoră sură. Diploma de nobil alui Manuilovici este în arhivul bisericeii noastre.

al Crișului (de aici provine și numirea de Ujváros, oraș nou, fiind rezidit după foc). Nici o casă n'a rămas întreagă, numai biserica ortodoxă a scăpat într'un mod miraculos; și fiind fum foarte mare, s'a afumat numai biserica, dar nu a ars. Eram prunc mic, când auziam dela bătrâni, că atunci, când era focul mai cu putere în jurul bisericii, trei porumbi sburau neconținut deasupra turnului. Așa de mare a fost focul acela, încât a ars și parochia mea Velența, a ars chiar și turnul bisericii, care s'a reacoperit în forma de astăzi abia numai la anul 1864. În turnul bisericii noastre din Velența și astăzi se văd arsurile pe stativul clopotelor. Tot atunci a ars și fosta reședință episcopescă din Velența, a cărei un perete se vede și astăzi.

Astfel a scăpat — ca prin minune — biserica noastră ortodoxă din Oradea-Mare, fiind a arăta și prin aceasta Preabunul Dumnezeu, ca zidul cel sfânt, ridicat cu atâta jertfă, să vestească în secolii credința cea dreaptă în orașul regelui Sf. Ladislau, unde într'un timp rolul conducător îl aveau greco-orientalii. Document, că și plata dela oraș a preoților ortodocși este mai mare, decât plățile preoților de alte confesiuni.

Oradea-Mare, Martie, 1901.

Andrei Horvath,
paroch ort. rom.

Papalitatea

și influența ei socială-culturală. *)

Simpla înșirarea a dovezilor de vinovăție ale papalității nu este suficientă; numai înlanțuirea istorică a dovezilor cu situația faptică și dogmatică a papalității pe de-o parte, ear pe de altă parte excomunicările, minciunile și falsificările, pe cari le lățește ultramontanismul la ordin papal, învederează pe deplin această vinovăție.

Negreșit că nu mai încapă îndoială, că persecuțiile sângeroase pentru convingerile religioase, omorirea altfel crezătorilor, sunt lucruri ireligioase, necreștine. Astfel de necreștinism și astfel de nereligiozitate, ies cu atât mai mult în evidență, cu cât persecuțiunile sângeroase și omoruri, nu se prezintă ca fapte nehibzuite, ca erupțiuni pătimeșe ale furiei oarbe, trecătoare, ci ca țință prestabilită, ca scop final conștiut al unui sistem întemeiat pe o forță în formă legală constituită. Autorul unui astfel de sistem, numească-se el cum va vrea și fie el cum va vrea, stă în afară de religiunea creștin înă afară de o cultură vrednică de a se numi omenească.

*) În două numere precedente ale revistei noastre ne-am ocupat de cartea contelui Hoensbroech, din care astăzi începem a da un escept. Partea aceasta ce începem a o reproduce (cartea IV. p. 599) formează resumatul concludiv la care ajunge autorul după o amănunțită analiză și expunere istorică documentală a chestiunii ce a tratat.

Un astfel de sistem ne-creștin, ireligios, a fost înviziștia și autorul și purtătorul ei, papa.

Fată cu acest adevăr sunt toate svârcolirile contrarii neputincioase. A pune în spinarea, în contul statului și a legilor lui sângele omenesc vărsat, cum o fac aceasta ultramontanii falsificatori ai istoriei, nu merge. Ei se bazează pe necunoștința istorică a cititorilor lor și fac și socoteala în contul lipsei de gândire a acelor.

E permis ca papalitatea, a cărei menire este de a lăți neschimbatele principii ale adevăratei morale și culturi creștine, să adauge statului și legislațiunilor lumești în curs de veacuri o rătăcire, o nebunie, care a avut așa de grozave urmări sociale-culturale, ca executarea a mii de oameni, pentru credința lor (schismatici) și pentru exaltare anti-creștină (strigoii)?

Până în ziua de azi papalitatea declară de datorie a sa și drept al său, să-și vire mâna în legislațiunea civilă, când aceea s'ar îndrepta contra principiilor creștine. Cum și-a exercitat acest drept și această datorie față cu legile de sânge, contra schismaticilor și strigoilor?

Pentru eterna rușine a „locuitorului lui Cristos“, stau necintit de întemeiate două lucruri: papii erau neobosiți în provocarea puterilor lumești pentru a nimici pe schismatici și strigoii cu foc și sabie; tot atât de nenumărate sunt avisurile în această privință din partea „urmașului lui Petru“ încoronat cu tiara. Aceasta este una. Ear' ceealaltă? Nici chiar o singură dată, în lungul curs al veacurilor, când sângele creștin vărsat de creștini curgea riuri, „locuitorul lui Cristos“ nu și-a ridicat glasul, pentru a se pune capăt grozăviei vărsării de sânge.

Dar se va zice: vremile erau pe-atunci aspre și barbare; înviziștia se explică și se judecă din caracterul acelei epoci. Earăși o mare lipsă de gândire.

Papalitatea ca paznic și propagator al adevărului religios și moral este — după credința catolică și declarațiunea sa proprie — neatârătoare de timp, de fluctuațiunile și vederile lui. Este chemarea sa divină ca nobilitând, ridicând și moralizând să influențeze asupra omenirii; pentru îndeplinirea acestei meniri, în toate chestiile de credință și morală îi stă alături infalibilitatea. Dar oare există ceva mai contrar credinței și moralei decât omorirea unui om pentru credința sa sau nebunia sa anti-religioasă? Și față cu această degradare grozavă, contrară religiunii și moralei, care s'a susținut în curs de veacuri ca sistem, a tăcut papa, păstorul credinței și moralei hotărit de Dumnezeire, de Dumnezeu instituțitul conducător pe calea adevăratei culturi și a progresului social!

Să ne aducem numai aminte, ce era papa pe vremea aceea; ce mare greutate avea cuvântul lui.

Autoritatea, glasul și puterea sa, dacă și-le pune în serviciul și pentru binele omenirii și a creștinismului, istoria nu ar cunoaște condamnări sistematice de schismatici și strigoii. Zicerea *qui ta-*

et consentire videtur este un necontestabil adevăr în privința papalității, față cu vărsările de sânge ale invidiei, mai ales că și partea a doua a acestei ziceri se potrivește aci: *quoad loqui potuit ac debuit*. Căci papalitatea putea în adevăr să vorbească; ar fi trebuit să vorbească.

(Va urma.)

Patimile și moartea

Domnului nostru Iisus Cristos

— Meditații religioase-morale, întocmite pe înțelesul și pentru folosul țeranului român. —

Traducere liberă de

Iuliu Bugnariu Sălăuțanul.

I. Iisus pe muntele Olivetului.

Iisus toate patimile, pe cari pentru păcatele noastre dători am fost a-le suporta în munca vecinică a iadului, El însuși a voit a-le suporta și astfel a face destul Părintelui ceresc pentru păcatele noastre și a ne pregăti nouă în ceriuri o vecinică bucurie și fericire. Deci, după așezarea tainei prea-sfintei cuminecături, merge pe muntele Olivetului, pe care de obicei s'a îndatinat a se ruga, ca acolo, prin rugăciune, să se pregătească la patima sa.

Mergând acolo, zice către învățăceii săi: „Întristat este sufletul meu până la moarte.” Și cum să nu se fi întristat, când l'au așteptat patimi atât de îngrozitoare; când a văzut înainte că Iuda, unul dintre învățăceii săi îl va vinde, ear' ceia-lalți apostoli îl vor părăsi; când și cel mai credincios învățacel al său: Petru se va lepăda de El și când a văzut înainte și aceea, că între nenumăratele suflete răscumpărate prin sfânt sângele său atâtea și atâtea vor fi osîndite în veci.

Precum au plâns și s'au supărat amar Iacob și David pentru pierderea copiilor lor proprii, în asemenea chip oftează și Iisus, zicând: „Întristat este sufletul meu până la moarte.” Și pe când voi vă veseliți în această lume, eu mă întristez; și pentru ca voi să vă puteți bucura în veci, eu mă întristez. Priviți, fraților, eată Părintele vostru se întristează pentru voi și din pricina voastră; și voi nu vă întristați împreună cu El, ci mai virtos vă învalniți cu veselile și cu petrecerile!

O, unde sunt inimile voastre? și ce fel de fi sunteți voi? Iisus, dorind a-și ascunde întristarea și a-și aduna mai mari puteri pentru luptare și pătimire, se retrage dintre învățăceii săi, cade la pământ și oftează: „Părinte! de este cu puțință, să treacă dela mine paharul acesta; dară nu precum eu voiesc, ci precum tu voiești.” (Mateiu c. 26. v. 39.) și cu aceasta a voit a ne învăța, cum trebuie să ne ascundem și noi în mijlocul întristării și suferinții. Și tu, iubite creștine, când ajunge mare întristare la inima ta, când oamenii te desprețuiesc, când Dumnezeu îți ea pe iubiiții tăi copii, când întristarea ta va fi alătura cu moartea: du-te, depărtează-te dela oameni și zi cu Iisus: „Părinte! de este cu puțință, să treacă paharul acesta dela mine; dară nu precum eu voiesc, ci precum tu voiești!”

După-ce se roagă Iisus astfel, se scoală și se duce la învățăceii săi, cari înti'aceea dormiau adânc. O, cum îl doare, când trebuie se vază aceasta! Iisus se roagă, în vreme ce învățăceii săi dorm! O, ce dojană aspră este în aceasta pentru noi oamenii! Când dușmanii furioși alui Dumnezeu și ai bisericii provoacă lupte silnice; când așa nu-

miții liberali ai timpului de astăzi lățesc învățături mincinoase, ca să prindă și să arunce în cătuș pe Iisus: atunci noi, cari suntem învățăceii săi, cari purtăm numele Lui, — atunci noi ne dăm cu totul trândăviei și dormim, ca-și în ceasuri liniștite!

Oare Dl nostru Iisus Cristos n'ar pute să zică: „Eu pătimește aici și tu dormi? dușmanii sufletului tău întrebunțază toate mijloacele, ca să te arunce în iad și tu dormi?”

Nici o oră nu voiești a jertfi pentru rugăciune? Pentru joc și petreceri o noapte întregă nu-ți pare de ajuns, dar' pentru rugăciune și fericire sufletească și o oră îți pare prea lungă! O, vai ție! Bagă de seamă, ca nu cumva să zică Iisus către ține, ca-și către învățăceii săi: „Dormiți și vă odihniți. Etă s'a apropiat ora și fiul omenesc se va da în mâinile păcătoșilor!” O, pentru-că atunci și Dl nostru Iisus Cristos se umilește; noi însă cu toții ne risipim, ca și turma fără de păstor. Însă poate, că tu răspunzi astfel: Așa e, dar' cum dorm eu? — Omul lucră toată ziua ca și vita și copii cei mulți nu-l lasă să doarmă nici noaptea și încă un necaz: sârăcia îi mai detrage și somnul! — Ai dreptate; dar' așa se vede, că tu nu ai priceput încă cuvintele mele, pentru că somnul este de două feluri: *unul trupesesc, altul sufletesc*. Se poate dar' că te trudești trupește și lucrî foarte mult, dar' dormi sufletesc: pentru-că nu gândești la fericirea sufletului tău și întocmai ca-și un om ce doarme, nu ști nimic despre ceea ce se întâmplă cu sufletul tău. Se poate că ai multe păcate și tu despre acelea nu ști nimic și întocmai ca-și cine doarme, un vezi nesocotința ta și nu auzi glasul conștiinței tale! — Dar' ce vezi pe fața Dlui nostru Iisus Cristos? Sânge! Și cine l'a sângerat astfel? Pe fața Lui curg sudori de sânge și cad în picuri pe pământ! El zace la pământ ca-și un miel abia viu, leșinat și acoperit cu sânge, care curge bogat de pe sfânta sa față și udă pământul. O, dulcele nostru Iisus, Tu într'adevăr ești vrednic de compătămirea noastră! Pentru-că pe când noi nu voim a ne câștiga în sudoarea feței noastre fericirea sufletului nostru, pe atunci Tu te acoperi pentru noi cu sudori de sânge; pe când noi ne ostenim până la asudare în lucrul nostru de toate zilele, în joc și petreceri: pe atunci Tu, în întristare și suferințe, te acoperi cu sudori de sânge, ca pe calea aceasta să putem ajunge mai cu înlesnire la liniștea vecinică și ca în sfârșelnica noastră vieată pământească să ne fi adevăratul nostru prototip și mângâierea noastră în toate lucrurile celea grele! O, al meu Iisuse, recunosc marea Ta iubire către mine și pentru aceea din toată inima mea și din tot sufletul meu voiesc să te iubesc. Îți mulțumesc Ție pentru-tot picurul Țeu de sânge. Nu voiesc mai mult să asud în jocuri și petreceri păcătoase, ci în câștigarea mântuirii și fericirii sufletului meu; eu acuma îmi impart sudorile mele cu sudorile Tale, pentru ca truda Ta și sudorile Tale să nu fie neroditoare pentru mine. Iisus, în mijlocul acestor patimi îngrozitoare, când n'a putut primi mângâiere dela oameni, s'a mângâiat prin un inger. Și pentru ce s'a întemplat aceasta? Pentru aceea, ca să ne învețe, ca și noi, în mijlocul patimilor, durerilor și morburilor să nu căutăm mângâiere la oameni, ci la Dumnezeu. Și tu unde cauți mângâiere în întristare? — Așa e, că ori intri în crîsmă pentru a uita suferința, ori te duci în vecini și te plângi? Te căiești pe lume, pe oameni, pe Dumnezeu, pe tată-țeu și pe mamă-tă, numai pe ține însu-ți nu. . . Și în ce chip a mângâiat ingerul pe Iisus? I-a amintit, că patimiile sale și torturile sale vor servi pentru mântuirea lumii; că patimile sale vor doborî ceriul pentru fie-care suflet omenesc; că va câștiga foarte multă și foarte mare mărire Tatălui ceresc. Din cauza aceasta Iisus a mers cu cel

mai mare curaj înaintea chinurilor și patimilor, cari îl așteptau. Pentru aceea, iubite creștine, în mijlocul sortii tale vitrege, gândește, că prin suportarea cu statornicie a patimilor tale, îți măntuiești și ferecești sufletul tău, că D-lui Dumnezeu îi câștigi mărirea mare; că prin suportarea cu statornicie a patimilor tale vei fi asemenea cu Mântuitorul și vei fi deplin curajos și nu numai cu statornicie, ci totodată cu voință tare și cu bucurie vei purta acea cruce, pe care grația (indurarea) lui Dumnezeu o pune pe umerii tăi și ți-o dă ție! Dar' spre mângâierea ta și aceea îți zic, că așa și tu poți mângâia pe Mântuitorul tău și poți fi îngerul mângâitor a Dumnezeului tău Mântuitor! În ce chip? O, cât de fericit aș fi, dacă aș putea mângâia pe Răscumpătorul meu! Dacă totul ce cultivi pentru măntuirea sufletului tău faci pentru mărirea lui Dumnezeu și măntuirea sufletescă a popoarelor, atunci prin aceasta așa îl mângâi pe Iisus Cristos, ca-și cum l'ar mângâia îngerul cel cereș; pentru-că singura lui bucurie și mângâiere este măntuirea sau fericirea sufletelor noastre!

Fiind acumă Iisus mângâiat și întărit astfel, El nu cerească odihnă, ci cu adevărată vitejie își începe patimile sale. Eată se apropie nerușinatul vânzător — Iuda Iscarioteanul, care a prețuit mai mult cei trei-zeci de arginți, decât pe Dumnezeuul său!

Cu bucurie plină de fățarnicie pășeste la Mântuitorul, zicând: „Bucură-te, învățătorule!“ și-l săruta. O, Iudă nemulțumitor și nerușinat, cum ai îndrăsnit tu a săruta cea mai sfântă față și a intrăbunța semnul celei mai în-time încredere și iubiri, ca mijloc a celei mai necinstite și scârboase vânzări? Și Iisus a voit a suporta această durere, numai ca să nu audă nici o durere, pe care omul nu odată o câștigă dela poporul fățarnic și fără conștiință! Gândește numai în tine, cât de amar ți-ar' căde ție, dacă ai ști, că un om încrezut amenință viața ta, și pentru aceea totuși ar' veni la tine și te-ar săruta, zicând: „Bucură-te!“

Oare sufletul tău n'ar fi foarte amărit pentru astfel de blăstămăție? Oare nu i-ai zice: „Du-te de aici, tu om fățarnic și blăstămat, care mă săruți cu gura, însă mă omori cu inima!“ Și acum poți cugeta, ce dureri îngrozitoare au pătruns inima Domnului nostru Iisus Cristos, când a văzut pe învățăcelul său înaintea dușmanilor săi; când a văzut, că vine la El și-i sărută prea sfânta sa față. Văzând această durere a Răscumpătorului, a Domnului nostru Iisus Cristos, bagă de seamă să nu-L vinzi, ca oare-când Iuda. Însă tu doară zici așa: „O, cum aș face-o eu aceea? cum aș vinde pe Dumnezeuul meu Răscumpător?“ Așa? Tu aceea n'ai face-o? Dar' când tu, încărcat fiind cu păcate grele, te rușinezi a-ți mărturisi păcatele tale cele scârboase și totuși eai prea sfânta cuminecătură, oare atunci nu zici către Domnul așa: „Bucură-te!“ și tot atunci oare nu-L vinzi pe El și nu-L dai dușmanilor Lui? Tu săruți pe Domnul și tot atunci faci păcatul, care îi cauzează moartea Lui! Oare tu ești mai bun, decât Iuda? O, aruncă-te pentru aceea la picioarele Domnului tău și-l roagă de iertare. El toate ți-le eartă ție, pentru-că e bun și îndurarea Lui e vecinic ții-toare, căci El nu voiește să moară păcătosul, ci să se reîntoarcă și să traiască în veci. Când te duci așadară la sfânta cuminecătură, zi către Iisus, din inimă sinceră: „Bucură-te, Tu prea dulcele meu Iisuse, pentru-că eu oai pierdută din turma Ta, m'am întors earași la Tine, bucură-te, pentru-că eu voiesc să-mi măntuiesc sufletul meu!“

O, iubiiții mei, să privim numai în inima cea îndurerată și sângerată alui Iisus și să nu o rănim, ca Iuda, pentru trecătoarele bucurii trupești și pentru banii nefericiți; să n'o tradăm, să n'o vindem în mâinile dușmanilor! Când a zis Iuda cu fățarnicie către Iisus: „Bucu-

ră-te, învățătorule!“ Iisus l'a întrebat: „Amice, pentru ce ai venit aici?“ ... Dar' pe cât de mare a fost blestămăția lui Iuda, pe atâta de mare a fost iubirea lui Iisus.

Oare când vii în biserică, ori când te împărtășești cu sfânta cuminecătură, vrei și tu să auzi acele cuvinte alui Iisus Cristos: „Amice, pentru ce ai venit aici? Așa te porți în ființa mea de față? În loc de rugăciune, în loc de mulțămită și adincă venerațiune, tu rizi, vorbești și privești încoace și în colo? În loc să cugeți la mine, tu cugeți la bucuriile și deșertăciunile trupești? O, nu așa, nu așa se cuvine și trebuie să ne purtăm în biserică, nu așa, precum se întâmplă foarte adese-ori și la noi. Ca-și cum Iisus ar esclama într'ascuns din altar: „Pentru-ce ați venit la Mine? Doară pentru aceea, ca cu prilejul ființei mele de față să mă necăjiți și să mă vătămăți?“

Însămnați-vă încă o învățătură desore Iisus! Deși Iuda a fost așa de nemulțumitor, deși l'a vătămat pe Iisus cu sărutare mincinoasă și fățarnică și deși a vândut pe învățătorul și Dumnezeuul său, totuși Iisus nu s'a supărat pe el și nu l'a blăstămat, ci din contra i-a zis cu iubire: „Amice, pentru ce ai venit?“ Iisus pe cel mai mare dușman al său îl numește om bun și prietin. Și tu, iubite frate, ce faci și cum te porți față de dușmanul tău? Așa e că te superi pe el? Nu-l poți suferi, îl blastemi unde numai poți, îi faci pagubă, îi injuri și în tot satul îi duci veste rea. Oare așa te-a învățat pe tine Mântuitorul nostru? Nu ști, că dușmanul tău îți este și cel mai bun amic, fiind-că întinde mijloace potrivite pentru câștigarea și descoperirea adevăratei iubiri creștinești, care îți dă împărăția cerească? O, cât de departe ești încă de această iubire alui Cristos, care și pe cel mai mare dușman îl ține de cel mai adevărat și mai bun amic! Pentru aceea nisuieste-te încă de acumă a urma pe Cristos întru iubirea dușmanului și crede-i Lui, că propriaminte dușmanii tăi sunt totodată și cei mai insufle-iți amici o tăi.

Și acumă să adunăm împreună toate patimile Domnului nostru Iisus Cristos: *în tristarea, sudorile de sânge și tradarea prin Iuda*. Acestea toate, legându-le într'un snop, să le așezăm pe inimile noastre și să ne aprindem inimile pentru iubire. O, dulcele meu Iisus, credem în Dumnezeirea Ta, macăr-că aceea este ascunsă în patimile Tale. Sperăm, că prin vredniciile fără de sfârșit a patimilor Tale, ne ierți păcatele noastre

— Te iubim pe Tine din toată inima, Te laudăm, Te premărim și-ți mulțumim Ție pentru păcatele noastre și pentru păcatele lumii întregi. Te rugăm pe Tine, trezește în noi focal iubirei dumnezeiești, pentru ca noi păcătoșii să ne pocăim și după aceasta să căutăm mărirea Ta!

Patimi actuale

— În și afară de biserică. —

Limba și legea noastră e una și nedespărțită, în bine ca în rău deasemenea.

Până ne-am afirmat ca neam, și nu tocmai de mult, și ca biserică, eram inexpugnabili.

Uni sau alții însă din conducători fie în lupta pentru existență — ce-ar fi o rușine pentru noi — fie în emulațiune pentru locul cel dintăiu — au derailat dela locul și rolul adevărat; și ca să fim consecvenți nu era destul numai decadența noastră pe terenul social, fără a trebui să înșghebăm, să în-

drituim aceeași măsură de descentralizare și în biserică, din motivul poate că e națională.

Altcum legenda ne spune că Romul și Rem pe când au pus peatra fundamentală urbei eterne s'au certat, nu însă ca neam sau biserică, ci pe motive de natură tehnică.

Din trecutul destul de apropiat și mai ales din prezent, se pare că dovedim descendența noastră și în punctul acesta.

În foaia bisericească află de prisos a înșira motivele din cari aș putea conchide la neapținutudinea bine zis nematuritatea noastră politică; me voiu restringe deci la o mică critică asupra Românilor ca fii ai bisericeii.

Observ însă că n'am avea titlu la nici o decadență, intrucât în concertul popoarelor rolul nostru încă nu e terminat, n'am ajuns încă epoca de preamărire și glorie.

Istoria ne dovedește până astăzi că suntem înzestrați cu calități ce ne îndreptătesc la un viitor mai bun, la un rol politic chiar; și acestea ar fi: îndelunga răbdare și răsboinicia noastră. Despre acestea am dat dovezi nenumărate dar în totdeauna față de alte elemente, noi între noi însă suntem cât se poate de pismătareți și nedisciplinați, dovezi am dat și dăm „quantum satis.“

Neînțelegerile din trecut la poporul român se sanau ușor și erau mai mult de natură locală, și nainte de a străbate în toate centrele românești erau localizate.

Electricitatea și aburul Occidentului însă, le transportă azi cu emulație, cu putere și celeritate admirabilă din loc în loc din casă în casă, și ori ce incident neplăcut ce obvine sporadic în biserică noastră ici-colo, mai ales prin presă se divulgă, și inficiază întreaga noastră societate.

Imităm deci și noi pe străini, a căror presă în mare parte e reclam și senzație; și pe cât ne-a deșteptat odată tiparul pe atât ne înveninează astăzi.

Să ne ierte publicul român corespondent și jurnalist dar așa este.

Precum în viață și în natură acțiunea produce reacțiune, întocmai astfel și noi încercând cu mijloace drastice adeseori a paralisa turnăm olei pe foc, producem reacțiune și ne agităm reciproc unii contra altora în detrimentul bisericeii și școalei noastre.

Diecesă contra diecesă, unit contra unit, ortodox contra ortodox și ceia împotriva cestora, luptăm pe întrecute, par'că n'am avea aceleași scopuri și ca-și când aceasta ne-ar fi devisa în noul secol.

Mai oarbă ne-unire n'am avut decât „la Milcov și Carpați“, și acum 200 de ani când ca biserică ne-am desbinat în 2 tobere, a căror dușmănie în răstimpuri și la anumite ocațiuni ese la suprafață.

Toate evenimente mari și însemnate însă în viața noastră bisericească și națională se atribuiesc cu drept cuvânt oamenilor luminați, dar fără patimi

cumpănitore, ear stările actuale deasemenea le putem atribui oamenilor puși în frunte în parte preocupați sau zavistiași, deoarece poporul nostru, clasa agricolă, e îndelung răbdător și e mai puțin pismătareț decât clasa inteligentă așa zisă conducătoare.

Și dacă și în popor în unele locuri sunt patimi de ori-ce natură, fără mult scrupul le putem ascrie clasei noastre inteligente, și nu întru atâta spiritului timpului, pe care aruncăm greșelile noastre.

Când în acțiunile noastre am fost conduși de dragostea evanghelică, Dzeu le-a binecuvântat cu darul său, ear când ne dușmănim și avem înaintea ochilor interese particulare și nu binele obștesc, atunci suntem fățarnici, ne abatem dela meniția noastră, dela cultura generală umană, dela percepțele moralei creștine și nu putem aștepta roade după osteneala noastră.

E dar necesar să fim uniți în cugete și în simțiri dar mai pe sus de toate în Dzeu; și munca noastră va fi binecuvântată. Să se restituie în legea și limba noastră pacea și dragostea ce ne-a învățat și lăsat moștenire Mântuitorul Cristos, în locul stărilor de acum, și Dzeu fiind cu noi, de cine ne vom teme?

Și când presa noastră deopotriva ar fi călăuzită și ar scrie în sensul acesta, și ar fi peste tot dominată de spiritul acesta, ar fi înbrășoșată și cetită mai cu drag, și ne-ar face mai mari servicii, decât în prezent cu senzațiile și certele atât de contagioase și de altcum la poporul român.

Dar stilul e însuși omul; și fie ertat Dr. George Popa zicea că e destul să citești câteva jurnale din o limbă, ca să ști cu cine ai de lucru.

„Dixi et salvavi animam meam.“

Galșa, luna Martie 1901.

Traian Terebenț,
preot român.

D I V E R S E.

* *Consistor plenar.* Joi s'a întrunit Consistorul nostru plenar pentru pertractarea Regulamentelor nouă, publicate în coloanele acestei foi. Regulamentul afacerilor interne s'a primit în general și s'a distribuit pentru dezbateră specială în proxima ședință plenară, ear Regulamentul afacerilor epitropești, care era deja distribuit s'a dezbătut și în special și s'a primit pentru înaintare la venerabilul Sinod eparchial.

* *Depuțați noi sinodali.* În cercul clerical al Giulei s'a ales redactorul nostru Roman Ciorogariu, în cercurile mirene: Vinga sa reales Vincențiu Babeș; Arad: Dr. Sever Ispravnic; Halmagiu: Gerasim Serb; Lipova: Dr. Aurel Halic.

* *Hirotoniri.* Ioan Morariu a fost hirotonit întru preot la 17/30 Martie pentru parochia Micălaca; Petru Lascu hirotonit la 18/31 Martie întru preot pentru capelania din Bulz (Bihor.)

* *Dar pertru biserică.* Creștinul Ioan H o d o r a n și soția sa născ. Maria Megheș din B.-Ciaba au

dăruit pe seama bisericii două prapore în preț de 50 coroane. Fapta se laudă de sine.

* **Archiducesa Gizella**, fiica de patru ani a arhiducelui Iosif August (fiul arhiducelui Iosif) a răposat în Volosca în urma unei aprinderi a peliței abdomenale.

* **Pedeapsa apărătorilor crucii.** Comisiunea esmială de senatul universității din Budapesta pentru investigarea demonstrațiilor din zilele trecute, a terminat deja investigația. Cum vestește „Hircsarnok,” trei dintre conducătorii demonstrației vor fi pedepsiți cu eliminare pe jumătate an de la universitatea din Budapesta, ear' celorlalți li-se va da înfruntare numai.

* **Horia și Iancu — teme de conferințe publice în Cernăuți.** Duminică (24 Martie n.) studentul de filosofie Arcadie Dugan a ținut în Cernăuți conferință publică despre Horia, după tragedia lui G. Pop. „Deșteptarea” în numărul dto 28 Martie scrie despre această conferință următoarele:

„Intr'un limbaj ales, printr'o espunere insuflită, di Dugan a știut să răpească sufletele numeroșilor oaspeți în alte lumi mult mai mărețe, când un fiu al păturilor celor mai de jos ale poporului românesc, mânat de dor ferbinte după sfluta libertate și pătruns de un curaj și eroism excepțional își adună în juru-i pe frații săi de suferințe și convingându-i că atunci când nu-ți poți dobândi drepturile tale sfinte pe calea păcii, dator ești să apuci arma în mână și să le eluști; intră în focul luptei și nu se lasă abătut dela propusul său nici prin moartea martirică...”

Tot din istoria noastră ardelenă și-a ales tema și studentul de filosofie George Tofan, a cărui conferință despre „Avram Iancu, viața și activitatea lui” era destinată pentru eri (31 Martie n.)

† **Necrolog.** Comuna bisericească Călugări, prin aceasta își exprimă jalea ne-mai pomenită ce a îndurat-o, prin pierderea de odată a iubitului preot Pavel Serb, și a preotesei Lucreția născută Coste.

După un morb îndelungat de oftică, de |care au suferit ambii, Sâmbătă, în 10/23 Martie la orele 7 p. m. a încetat din viața preoteasa Lucreția, ear în aceeași seară la 11 ore, slăbit de morbul îndelungat și adânc mișcat de pierderea iubitei sale soții, preotul Pavel Serbu ș'a dat și el sufletul în mâinile creatorului.

La înmormântare a servit numai un preot în persona Domnului Vasiliu Teaha din V. Sodal, apoi învățătorul Traian Miclea cu corul școlarilor din loc, fiind de fața mai toți locuitorii comunei și câțiva fruntași din V. Sodal.

Fie-le țărna ușoară și memoria binecuvântată!

Dat în ședința comitetului parochial ținută în Călugări la 18/31 Martie 1901. — Moise Tocaian, preș. ad hoc. Traian Miclea, notar.

— Marți în 13/26 l. c. a trecut la cele eterne preotul Dimitrie Marcoviciu din Șetin, iar la 15/28 a fost înmormântat, prin administratorul protopresbiteral Iancu Ștefanuș asistat pe preoții Lazar Adamovici din Semlac, Pavel Mercea din Șetin, Dimitrie Ganea din Semlac, Nicolae Chicin din Nădlac. Intreaga comună bisericească a îmbrăcat doliu pentru răposatul, care timp de 39 de ani a fost păstorul ei sufletesc. Mic și mare a participat la actual funebral, sêvrșit după rânduială pentru preoții lumeni; plină a fost biserica de poporul credincios, care a venit să-și iee rămas bun dela părintele său. Terminându-se liturgia, administratorul protopresbiteral a rostit cuvântarea funebrală, arătând momentele însemnate din viața decedatului, luptător bun pentru biserica noastră dreptmăritoare. La mormânt preo-

tul Dimitrie Ganea a ținut o cuvântare instructivă, îndemnând pe credincioși la fapte bune, ca pururea gata să fie pentru ciassul când ar fi chemați.

* **Circulațiunea la „Porțile de fer.”** — Conform statisticeii despre circulațiunea vaselor prin „Porțile de fer” în anul 1900. în cursul anului expirat, au trecut prin canal pe fluviu în sus 446 vase cu un tonagiu de 1.029.114 măji m. și 113 vase goale; pe fluviu în jos au circulat 424 vase, cu un tonagiu de 1.188.890 măji m. și 173 vase goale.

Vapoarele ce au circulat, în ambele direcțiuni, sunt în total 1439.

Taxele de pelagiu au dat cifra 542.794 coroane din cari a plătit societatea de navigațiune dunăreană 347.717, societatea ung. de nagigațiune fluvială 105.546. Societatea română de navigațiune 58.197, societatea sêrbească de navigațiune 13.054 și societatea sud germană de navigațiune 7.191.

În budgetat ministerului ungar de cemerciu au fost preliminate 640.000 coroane ca încassări și 250.300, ca cheltueli, ast-fel că ar fi trebuit să resulte un plus de 390.000 coroane; de fapt însă venitul curat se reduce la 292.000 coroane, pe când interesele și cota de amortisațiune a împrumutului pentru regularea Porților de fer face 1.459.700 coroane. Prin urmare misiunea internațională ce s'a încredințat statului ungar în chestia Porților de fer a costat în anul trecut suma de 1.161.700 coroane.

* **L'a uois invenția sa proprie.** Sâmbătă dimineața tinerul Gőnczy Sándor, rigorosant în științele tehnice la politehnicul din Budapesta, a căzut victimă invențiunii sale proprii. În cursul ocupațiunilor sale în laboratorul inginerul Heuffel descoperise un gaz nou. Sâmbătă în cursul esperimentărilor cu acest gaz, lombicul a explodat cu detunătură puternică așa că toate fereștile laboratorului s'au spart, ear' nenorocițul Gőnczy a fost isbit la pământ învêlit în flacări. Când au sosit la fața locului câțiva colegi din odăile vecine, el zăcea jos ars pe față, pe mâni și pe trup, ear' hainele îi erau deja numai cenușă.

* **Un Pompei în Mongolia.** Archeologul sved Hedin Sven în firul cercetărilor făcute pe pusta Gobi a dat de un oraș străvechiu, înmormântat în năsip, pentru deagroparea căruia acum se fac săpăturile. Orașul se întinde în lungime de 3-4 kilometri și mai are încă nepus-tiite circa o sută de case. Casele sunt construite din lemn de arin, cu pereți brusiți cu lut. În tocmăi ca la Pompei bate la ochi în deosebi fineța lucrărilor de stucatură. În partea ostică a orașului la fie-care casă se află și arangia-ment de moară mănătă cu apă, ceea-ce arată că pe vremuri curgea rfu prin oraș. Acum cea mai apropiată vâlcea e la distanță de la oraș cale de trei zile. Statuiele budhiste și câteva monumente grafice aflate în șirul săpăturilor, fac verosimilă presupunerea, că întemeierea orașului datează cu mult înainte de chronologia noastră.

C O N C U R S E.

Pe basa conclusului Venerabilului Consistor eparchial din Arad dto 14/27 Decemvre 1900 Nrul 7791/900 și în urma dispozițiunei Venerabilului aceluiași dto 15/28 Februarie 1901 Nrii 681 și 067/901, prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea a două parochii din Mehala (presbiteratul Timișorii) cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.”

Drumul de țeară ce duce dealungul comunei Mehala dela Timișoara (cetate) spre Szakálház imparte poporul

credincioși d'acolo în două parochii. Acei credincioși cari locuiesc de-a dreapta acestui drum formează parochia primă, iar cei cari locuiesc de-a stânga către suburbiul Iosefin (Timișoara) parochia a doua.

Beneficiul anual al fiecărei din aceste două parochii se compune din folosirea câte a $\frac{1}{4}$ sesiune de pământ; birul și ștola usuată dela credincioșii parochiali. Prin conclusele Venerabilului Consistor clasificându-se fiecare din aceste parochii de clasa primă, dela recurenți se cere calificarea prescrișă în §-ul 15 lit. a) a Regulamentului pentru parochii. Aleșii vor avea să supoarte sarcinile publice de după beneficiul parochial; vor avea să sêverșească zilnic cultul public în s. biserică cu rëndul săptămânii; și alternativ vor avea să provadă gratuit învățământul religiunei la școalele confesionale din loc.

Recursele ajustate cu documente originale sunt a se trimite la P. On. oficiu ppresbiteral al Timișorii (Fabric.) Recurenții vor avea să se prezente, cu observarea §-ului 18 din Regulamentul pentru parochii, în s. biserică din Mehala, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Timișoara, 14/27 Martie 1901.

Dr. Tr. Putici, m. p.
ppresbiter, comisar consistorial.

—□—

În urmarea deciziunei Venerabilului Consistor Oradan din 28 Decemvre a. t. 1900 Nr. 1100 234 B) se escrie concurs pentru îndepluirea parochiei vacante de clasa a treia din Dușești protopresbiteratul Beiușului cu termen de alegere de ziua de S. George 23 Aprilie (6 Maiu.)

Emolumentele legate de această parochie sunt; a) Casa parochială cu 2 chilii, și grădină; b) 16 holde pământ parochial arător, și fână; c) dela toată casa una măsură de cucuruz și câte una zi de lucru; d) ștolele dela toate funcțiunile obveninde, și în urmă; e) 261 cor. 62 fl. întregire decretată dela Stat.

Doritorii de a ocupa această parochie sunt avisați a-și prezenta recursurile lor adresate comitetului parochial din Dușești, subsemnatului protopop în Bobogány până la 21 Aprilie (4 Maiu) a. c. iar până la termenul mai sus indicat a-se prezenta în vre-o Duminecă ori sêrbătoare în s. biserică din Dușești — pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Din ședința Consistorului parochial, ținut în Dușești la 11/25 Martie 1901.

Comiteul parochial.

În conțelegere cu mine: ELIE MOGA, m. p. protopresb. Beiușului.

—□—

Se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea definitivă a următoarei stațiuni învățătorești:

Aldești. Emolumentele sunt: 424 cor. în bani; 7 șinice de grâu 84 cor., 3 șinice de cucuruz 30 cor., 3 stângeni de lemne 42 cor., pentru sala de învățământ eară 3 stângeni de lemne, venite cantonale 20 cor., dela înmormântări cu liturgie 2 cor., iar fără liturgie 1 cor.; în fine cuartir cu supraedificate și grădina de legume, scripturistica 10 cor. și speșele pentru participarea la conferențele învățătorești 16 coroane.

Recurenții sunt avisați, ca recursurile, instruite cu documentele recerute, cu atestat despre serviciul neîntrerupt de până acum și cu „Declarațiune“, că pe baza serviciului prestat în altă comună, de când își formează drept la cvincvenal. Recursurile adresate comitetului paro-

chial să le subștearnă P. On. oficiu ppresbiteral în Buteni (N.-Butyin) având până la alegere a-se prezenta în vre-o Duminecă în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Comitetul parochial.

Leontin Beltechi, m. p.   *Ioon Ursa, m. p.*
preș. com. par.   not. com. par.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. ppresb. inspector școlar.

—□—

Pe baza ordinului Ven. Consistor gr. or. român aradan de sub Nr. 10914/1900 se escrie concurs din nou pentru îndeplinirea parochiei din comuna Pâncota, protopresbiteratul Șiriei, diecesa Aradului — devenită vacantă prin moartea decedatului Isaia Faur — cu termen de alegere pe 22 Aprilie (5 Maiu) 1901.

Beneficiul acestei parochii este: 1) Una sesiune pământ estravilan comasat de 33 jugere 104□; 2) Un intravilan; 3) Birul de 300 coroane din cassa episcopiei culturale; 4) Venitele ștolare dela 140 case.

În termenul ord. Consistorului Nr. 6932—7540 din anul trecut decretându-se aceasta parochie de clasa primă, recurenții sunt avisați a sușterne petițiile adresate comitetului parochiei, instruite conform § lui 15 litera a) din „Regulament pentru parochii“ până în 17/30 Aprilie 1901 esclusiv, Dui protopop Georgiu Popovici în Világos — iar cu observarea § lui 18 din citatul „Regulament“ sunt poftiți a-se prezenta în cutare Duminecă, ori sêrbătoare pentru a cânta respective a celebra și cuvîntă.

Alesul e obligat a ținea catechisare cu ucenicii meseriași de rel. gr. ort. română din Pâncota în toate Duminecele de peste an, fără altă renumerare.

Pâncota, din ședința comitetului parochiei ținută la 8 Martie st. n. 1901.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: GEORGIU POPOVICI, m. p. protop. tractual.

—□—

În temeul rezoluțiunei Venerabilului Consistor eparochial dto 15/28 Februarie 1901 Nrul 890/901 se escrie concurs pentru îndeplinirea parochiei din Parța (ppresbiteratul Timișorii) cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.“

Beneficiul anual constă: 1) din stola usuată (219 cor. 20 fl.); 2) birul parochial indatinat (15 oche după un pătrar de sesiune iar dela jeleri 5 oche 360 cor.); 3) întregirea dotației dela stat 426 respective 626 cor.; 4) după terminarea procesului de despărțire ierarhică, ce este în curgere, folosirea unei sesiuni parochiale (600 cor.), după care alesul va avea să supoarte sarcinile publice.

Parochia fiind de clasa a doua, dela recurenți se cere calificarea prescrișă de Regulamentul pentru parochii din a. 1891 §. 15 lit. b.) Recursele sunt a se înainta la P. O. oficiu ppresbiteral al Timișorii (Fabric). Recurenții vor avea să se prezente, cu observarea § 18 din Regulament, în vre-o Duminecă ori sêrbătoare în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală. Alesul este obligat a provede gratuit catechisarea la elevii dela ș oala confesională cvotidiană și de repetițiune cu adulții.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută în Parța la 8/2T Martie 1901.

Tănasié Caza m. p.   *Avram Blaș m. p.*
președinte,   notar.

Cu consensul ppresb. tractual: DR. TR. PUTICI, m. p.

—□—